

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Tillstyrkande av utökad låneram och ingående av borgen för Norrvattens låneförpliktelser

Ärendet

Kommunalförbundet Norrvatten har den 12 februari 2026 hemställt till medlemskommunerna om utökad låneram samt beviljande av ägarlån för finansiering av investeringar för kommunalförbundet Norrvatten.

Anledningarna till investeringarna är flera. Nya lagkrav avseende bland annat Perfluorerade alkylsubstanser (PFAS), försämrat säkerhetsläge i Sverige och Europa ställer krav på åtgärder gällande beredskap och säkerhet, och produktionskapaciteten behövs öka på grund av befolkningstillväxt. Utöver Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP) krävs även fortsatt löpande investeringar i ledningsnät och det existerande Görvålnverket.

Under perioden 2024–2032 beräknas Norrvattens låneskuld behöva öka från dagens 1 500 000 000 kronor till drygt 5 600 000 000 kronor för att finansiera investeringarna. Förbundet avser att höja låneramen i tre steg för att successivt öka upplåningen i takt med att investeringsverksamheten ska finansieras. Denna hemställan avser den första av de två planerade låneramshöjningar och omfattar en utökad låneram med 3 300 000 000 kronor.

I samband med arbetet med hemställan om utökad låneram för Norrvatten har ett arbete genomförts tillsammans med representanter från medlemskommunerna för att se över förbundets finansieringsformer. Slutsatsen är att det mest ekonomiskt fördelaktiga för förbundet och dess medlemskommuner är att föreslå att investeringarna finansieras via lån direkt från medlemskommunerna utifrån ägarandel, genom så kallade ägarlån.

Kommunledningskontoret förordar en finansieringsmodell med ägarlån, i enlighet med Norrvattens hemställan, då det bedöms som det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige tillstyrker en utökad låneram för kommunalförbundet Norrvatten med 3 300 mnkr från 3 200 mnkr till 6 500 mnkr

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

2. Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Kommunalförbundet Norrvatten:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 510 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Bakgrund

Kommunalförbundet Norrvatten försörjer 14 medlemskommuner, inklusive Danderyds kommun, med dricksvatten för cirka 750 000 invånare. Förbundet ansvarar för produktion och distribution via Görvälnverket i Järfälla. Verksamheten finansieras genom vattenavgifter och upplåning inom en av medlemskommunerna godkänd låneram. Enligt förbundsordningen krävs samtliga medlemskommuners godkännande för ändring av låneramen.

Norrvatten står inför stora investeringsbehov för att upprätthålla leveranssäkerhet, möta befolkningsutveckling enligt RUFS 2060 och uppfylla skärpta krav från Livsmedelsverket (bland annat PFAS-max 4 ng/l från 2026). Den befintliga anläggningen vid Görvälnverket har delar som är nära 100 år gamla, saknar redundans och kan inte renoveras under drift. Projektet Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP) innebär uppförande av ett helt nytt, fristående vattenverk med ultrafilter, aktivt kol, ozon och UV för förbättrad mikrobiologisk och kemisk rening. Den nya anläggningen beräknas tas i drift kring 2035 med uthållig kapacitet 255 000 m³/dygn (kapacitet räcker till ca 2070 även med eventuell anslutning av Håbo och Uppsala). Utöver NFVP krävs löpande reinvesteringar i ledningsnät, yttre anläggningar (tryckstegringsstationer, grundvattenverk) och Görvälnverket fram till 2035.

Nuvarande låneram är 3 200 miljoner kronor och låneskulden uppgick vid årsskiftet 2025/2026 till 2 145 miljoner kronor. Vid årsskiftet 2026/2027 kommer skulden (inklusive lagda beställningar) att nå 3 200 miljoner kronor. Låneskulden bedöms peak:a runt 9 850 miljoner kronor kring 2035 och därefter sjunka till cirka 8 500 miljoner kronor. Denna hemställan (NV2026-081-1) avser den första av två planerade låneramshöjningar. Danderyds andelstal är för närvarande 7,85 procent (fastställs årligen baserat på inköpt vattenmängd). Borgen innebär solidariskt ansvar för förbundets lån upp till den nya ramen.

Kommunledningskontorets utredning

Kommunledningskontoret har granskat Norrvattens hemställan daterad 2026-01-26 (NV2026-081-1) med bilaga samt den strategiska investeringsplanen 2026–2040 (NV2025-014). Utredningen inkluderar NFVP:s tekniska lösning, tidplan (uppdelad i 16 huvuddelar och tre perioder anpassade till låneramshöjningar), riskanalys (Monte Carlo-simulering med P05–P95-intervall 4 943–7 033 mnkr exkl. finans/index), finansieringsplan (20 procent egna avskrivningar, resten lån via Kommuninvest från 2026) samt konsekvenser för vattenavgiften.

Datum
2026-04-28Diarienummer
KS 2026/0158Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

I nedan tabell visas låneram per ägarkommun vid nuvarande (3 200 000 000 kronor) och kommande låneram (6 500 000 000 kronor).

Ägarkommun	Andelstal	Nuvarade låneram, mkr	Föreslagen Justering, mkr	Låneram efter justering, mkr
Danderyd	7,85%	251	259	510
Järfälla	12,48%	399	412	811
Knivsta	1,34%	43	44	87
Norrtälje	0,89%	29	29	58
Sigtuna	7,04%	225	232	458
Sollentuna	10,39%	332	343	675
Solna	19,00%	608	627	1 235
Sundbyberg	11,59%	371	383	753
Täby	9,97%	319	329	648
Upplands-Bro	3,93%	126	130	256
Upplands Väsby	7,29%	233	241	474
Vallentuna	3,22%	103	106	209
Vaxholm	1,29%	41	43	84
Österåker	3,71%	119	123	241
	100,00%	3 200	3 300	6 500

Kontoret har även tagit del av jämförelser med nationella VA-investeringar (Svenskt Vatten-rapport) och andra stora vattenverksprojekt, vilka visar att Norrvattens investering per abonnent är låg (ca 10 500 kr/abbonent till 2040 jämfört med genomsnitt 72 000 kr). Prioriteringar har gjorts för att hålla investeringstakten låg utanför NFVP och skapa utrymme för projektet. Danderyds kommun har tidigare godkänt motsvarande utökningar i linje med förbundets investeringsbehov.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret bedömer att en utökad låneram till 6 500 miljoner kronor är nödvändig och väl motiverad för att säkerställa kontinuitet i NFVP och övrig verksamhet utan förseningar. Den första höjningen täcker behovet till och med 2029, med en andra höjning planerad kring 2029 för bättre styrning och medlemsinsyn. Borgen upp till 6 500 miljoner kronor följer förbundsordningen och tidigare praxis.

Risken för Danderyds kommun är begränsad eftersom verksamheten bedrivs enligt självkostnadsprincipen och finansieras via avgifter. NFVP bidrar till långsiktig leveranssäkerhet, högre vattenkvalitet och möjlighet till nya intäkter (t.ex. från Håbo/Uppsala). Kontoret rekommenderar därför att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att tillstyrka hemställan.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget bedöms inte ha direkta negativa konsekvenser för barn och unga. En säker, robust och högkvalitativ dricksvattenförsörjning är tvärtom positiv för folkhälsa, trygghet och hållbar utveckling. Barn och unga gynnas indirekt genom tillgång till rent vatten i hem, skolor och fritidsmiljöer.

Datum
2026-04-28**Diarienummer**
KS 2026/0158

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga direkta kostnader eller belastning på Danderyds kommuns budget eller balansräkning. Borgen är en eventalförpliktelse som endast aktualiseras om Norrvatten inte kan fullgöra sina åtaganden.

Danderyds andel av den föreslagna utökningen är 7,85 procent motsvarande 259 miljoner kronor (nuvarande andel 251 mnkr, ny total andel 510 mnkr enligt Norrvattens fördelningstabell).

Ökade ränte- och amorteringskostnader i Norrvatten finansieras via höjda vattenavgifter som debiteras kommunen proportionellt. Vattenavgiften bedöms stiga från 6,30 kr/m³ 2026 till cirka 19,27 kr/m³ 2040, vilket för ett genomsnittligt hushåll (4 personer) innebär en ökning från ca 105 kr till 321 kr per månad. Kommunen kan vid behov lämna ägarlån, vilket hanteras inom kommunens egna låne- och investeringsramar. Sammantaget bedöms konsekvenserna hanterbara och motiverade av de långsiktiga nyttorna med säker vattenförsörjning.

Carina Lundberg Udelepp
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Tillstyrkande av utökad låneram och ingående av borgen för Norrvattens låneförpliktelser
2. Hemställan om utökad låneram för kommunalförbundet Norrvatten

Expedieras
Norrvatten